

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI

2. Czas powstania

1375 r.; k. XIX w.; l. 30-te XX w.

3. Miejscowość

LIPOWIEC

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

obszar wsi

5. Przynależność administracyjna

województwo dolnośląskie

powiat górowski

gmina Niechlów

6. Współrzędne geograficzne

N: 51°38'09", E: 16°23'28"

7. Użytkowanie obecne

mieszkalne
rolnicze

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Nazwy: Lynczk (1375), Zapplauerlinz (1765), Linz, Zapplauer Linz (1791), Linzvorwerk (1830, 1845) Linz (do 1945)

Historia: Miejscowość o metryce średniowiecznej (pierwsze wzmianki 1375 r.). W XVIII i I poł. XIX w. Lipowiec był folwarkiem przynależnym do dóbr w Szaszorowicach. Ok. 1870 r. przekształcony został w samodzielne dobra, początkowo należące do Szaszorowic, następnie do Richarda von Lekow (do l. 90-tych XIX w.), Oskara Heinze (przed 1902 r.). W 1909 r. majątek przeszedł na własność Alfreda Gilka-Bötzow i został włączony do fideikomisu z siedzibą Wyszanzowie. W 1917 r. przekształcony został w majątek stanowiący część dóbr w Bełczu Wielkim należący do Wilhelma Gilka-Bötzow i jego spadkobierców. W 1937 r. majątek został rozparcelowany. W l. 30-tych XX w. budynki wchodzące w skład zabudowań folwarcznych przystosowano dla osiedlających się w miejscowości kolonistów oraz wybudowano kolonię domów.

Lipowiec to niewielka wieś, której zabudowę stanowi zespół dworsko – folwarczny położony w płn. - zach. części miejscowości oraz ulokowana na pld. – wsch. od założenia kolonia. Folwark rozplanowany jest wokół czworobocznego dziedzińca. Zabudowę stanowią budynki mieszkalne oraz gospodarcze pochodzące z k. XIX i pocz. XX w. W pierzei zach. podwórza usytuowany jest budynek dworu z k. XIX w., w. płn. – wsch. narożu majdanu ulokowany jest okazały budynek mieszkalny nr 17-17a wzniesiony ok. 1910 r. Na zach. od folwarku rozciąga się park, będący w złym stanie zachowania. Kolonia usytuowana jest po wsch. stronie przebiegającej południkowo drogi z aleją lipową. Większość zabudowań położona jest wzdłuż drogi głównej. Są to ulokowane regularnie, na dużych działkach, zagrody z obiektami pochodzącymi w przewadze z l.30-tych XX w. Zabudowa poszczególnych zagród składa się z okazałego budynku mieszkalnego położonego we frontowej części działki i budynku gospodarczego znajdującego się w głębi parceli. Budynki to obiekty murowane o prostych, zwartych bryłach, opartych na rzutach wydłużonych prostokątów, kryte stromymi dachami dwuspadowymi, sporadycznie naczółkowymi, z pokryciem z dachówki karpiołówki lub dachówki zakładkowej w kolorze ceglonym matowym o elewacjach ceglanych (w części płn. kolonii) lub wykończonych tynkiem. W pld. fragmencie kolonii budynki mieszkalne sytuowane są szczytowo do drogi. Elewacje tych obiektów w przyziemiu są tynkowane, w kondygnacji poddasza obłożone deskowaniem. W zabudowie wsi wyróżnia się wieżowa stacja transformatorowa. Na terenie miejscowości zachowane są fragmenty historycznych kamiennych nawierzchni.

Istniejące zagrożenia: rozbiórka historycznej zabudowy, przebudowa historycznych obiektów w sposób powodujący naruszenie ich tradycyjnych wartości, lokowane nowych obiektów w obszarach i w sposób naruszający historyczną kompozycję oraz układ, w miejscach historycznie nieuzasadnionych, w szczególności na zatylach działek, dogęszczanie zabudowy, budowa nowych obiektów w ahistorycznej formule, z zastosowaniem materiałów wykończeniowych i kolorystyki obcej lokalnej tradycji budowlanej.

Postulaty konserwatorskie, bibliografia, źródła, materiały kartograficzne w zał. nr 1.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

mgr Beata Basa Miodyńska
sierpień 2024 r.

